IVC activiteitenverslag 2006

Interregionale Verpakkingscommissie

Commission Interrégionale de l'Emballage

IVC activiteitenverslag 2006

De IVC stimuleert de preventie
van verpakkingsafval en ziet toe op het beheer ervan

Inhoudstafel

Woord van de voorzitster p. 2

Inleiding door de directeur p. 4

1. Werking van de Interregionale Verpakkingscommissie (IVC) p. 7

2. Audit van de IVC p.13

3. VAL-I-PAC p. 19

4. FOST Plus p. 23

5. Cijfers van recyclage en nuttige toepassing voor 2005 p. 27

6. Monitoring van de herbruikbare verpakkingen p. 35

7. Tradingstudie p. 39

8. Preventie van verpakkingsafval:

het algemeen preventieplan 2007 p. 47

Martine Gillet,
Voorzitster

Woord van de voorzitster

De industrie, in al zijn geledingen, heeft herhaaldelijk gepleit voor een geharmoniseerde wetgeving inzake verpakkingen en verpakkingsafval voor de 3 gewesten. De onderhandelingen over de herziening van het Samenwerkingsakkoord zijn dan wel niet afgerond in 2006, toch hoop ik dat deze in 2007 zo vlug mogelijk in een ontwerp uitmonden, op basis waarvan de noodzakelijke consultaties gestart kunnen worden.

Het optreden van de Interregionale Verpakkingscommissie (IVC) in 2006 kan in drie essentiële begrippen samengevat worden:

Evaluatie - Ondersteuning Overleg en communicatie

De **evaluatie** van het VAL-I-PAC-systeem werd verdergezet door het onderzoek van zijn erkenningsaanvraag in de loop van het tweede semester van het jaar 2006. Hierbij ging het in hoofdzaak over de volgende drie punten:

- De transparantie en de controleerbaarheid van het systeem;
- De dekking van de kosten;
- Het KMO-plan.

De **overlegvergaderingen** met het organisme hebben op 7 december 2006 geleid tot de toekenning van een nieuwe erkenning, die aan de verwachtingen van alle partijen voldoet.

De evaluatie van de percentages van recyclage

en nuttige toepassing, die zowel door VAL-I-PAC als door FOST Plus behaald zijn, toont aan dat een coherent en exhaustief wetgevend kader op geen enkele manier het ontstaan van performante terugnamesystemen belemmert. Nochtans zal de transparantie en de controleerbaarheid van de recyclageketens buiten de Europese Unie, alsook de impact van de trading een versterkte aandacht blijven vereisen. Hierbij mag niet vergeten worden dat slechts een gedeelte van het (bedrijfsmatig) verpakkingsafval in trading gaat.

De **evaluatie** van de interne werking van de IVC, vervolgens, heeft de nadruk gelegd op het aanhoudende probleem van het tekort aan personeel en heeft de elementen aangebracht die noodzakelijk zijn voor het overdenken van de taken van de IVC en van het nodige aantal externe controles.

De praktische toepassing van het Samenwerkingsakkoord door de bedrijven is niet altijd even gemakkelijk. Daarom wil de IVC zorgen voor een betere **ondersteuning** van de bedrijven. Zo heeft de IVC voor het preventieplan 2007-2010 een praktische handleiding uitgewerkt voor de bedrijven, die is bedoeld om de handelingen van de bedrijven te optimaliseren en de administratieve lasten te minimaliseren. Ik hoop dat de bedrijven gebruik maken van deze hulpmiddelen. Ze mogen ervan overtuigd zijn dat de gerealiseerde voordelen op het vlak van milieu – we denken dan in termen van het rationeel gebruik van grondstoffen en van duurzame maatschappelijke ontwikkeling – hand in hand kunnen gaan met economische winsten.

In 2006 werd er ten slotte bijzondere aandacht besteed aan de **communicatie**. De newsletter gaat nog verder geïntegreerd worden in de website van de IVC, die trouwens volledig herzien wordt.

Tot slot zou ik graag de leden van het Beslissingsorgaan van de IVC bedanken voor de opbouwende werksfeer in de loop van het afgelopen jaar. Ik bedank ook de directie en de medewerkers van het Permanent Secretariaat voor het vele werk dat ze geleverd hebben in een geest van transparantie, dialoog en nauwkeurigheid.

Martine GILLET,
Voorzitster

Ir. Roger De Boeck,
Directeur

Inleiding door de directeur

2006 was een moeilijk jaar voor de Interregionale Verpakkingscommissie (IVC), gekenmerkt door onzekerheid op verschillende vlakken.

Het wettelijke kader voor de IVC is het samenwerkingsakkoord van 30 mei 1996 betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval. Het samenwerkingsakkoord moest tegen 18 augustus 2005 aangepast worden aan de bepalingen van de nieuwe verpakkingsrichtlijn (de richtlijn 94/62/EG, zoals gewijzigd door de richtlijn 2004/12/EG). Deze belangrijke deadline werd niet gehaald en het is op datum van vandaag zelfs onduidelijk wanneer de wetgeving dan wel zal kunnen worden aangepast.

Inzake personeel was de toestand van de IVC in 2006 weinig rooskleurig. Hiervoor kunnen 2 redenen worden aangehaald:

- In de eerste plaats is er het chronische personeelstekort. Noch het Vlaamse, noch het Waalse Gewest slagen erin het nodige personeel aan het Permanent Secretariaat te bezorgen. Enkel voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is het personeelskader volledig ingevuld.
- Daarnaast hebben door een samenloop van omstandigheden 3 cruciale medewerkers nagenoeg gelijktijdig het permanent secretariaat verlaten, waaronder één diensthoofd (voor het Vlaamse Gewest).

Het Permanent Secretariaat is vandaag de dag grondig onderbemand. Op een totaal personeelsbestand van 27 zijn slechts 20 posten ingevuld (dit is 74%). Het totale personeelsbestand werd in 1998 extern bepaald in het licht van de taken die op dat ogenblik aan de IVC toegekend waren. Momenteel heeft de IVC in de praktijk een veel ruimer takenpakket dan in 1998.
Om duidelijkheid te scheppen in de personele toestand en om in te schatten op welke wijze de huidige personeelsproblemen de dienstverlening (negatief) beïnvloeden, besliste de IVC om zichzelf

aan een externe audit te onderwerpen. Deze audit werd toevertrouwd aan Deloitte Consulting. De audit liep af begin 2007. Deloitte heeft de problemen van het Permanent Secretariaat inzake personeel onderkend en heeft een aangepast personeelsbestand voorgesteld, dat iets hoger ligt dan het huidige. Inzake de dienstverlening heeft de audit, zoals verwacht, een aantal gebreken aangetoond. Het Permanent Secretariaat zal al het mogelijke doen om daaraan te verhelpen.

Tegen eind 2006 moest ook een nieuwe erkenning verleend worden aan VAL-I-PAC, het organisme dat instaat voor het beheer van bedrijfsmatig verpakkingsafval. Deze erkenning kwam er op 7 december 2006.

2006 was ook het jaar waarin het algemeen preventieplan 2007 moest worden voorbereid. De IVC heeft zich bij de opmaak van de nodige voorbereidende documenten extern laten bijstaan door Bureau Van Dijk Bedrijfsconsulenten. Deze bijstand heeft geleid tot een nieuw standaardformulier voor het opmaken van het preventieplan door de bedrijven. Dit nieuwe standaardformulier zou de administratieve verplichtingen van de bedrijven tot een minimum moeten beperken, maar zou tegelijk een redelijke beoordeling door de overheid van de preventie-inspanningen van de bedrijven moeten toelaten.

Ik hoop dat 2007 een klein beetje rust brengt in het bestaan van de IVC, zodat we onze taak naar behoren kunnen blijven uitvoeren.

Eén van de hoofdopdrachten van de IVC is en blijft de transparantie naar buiten toe. De IVC heeft in het verleden verwijten gekregen inzake haar communicatiebeleid. De IVC neemt zich vanaf nu voor om steeds een zo groot mogelijke transparantie aan de dag te leggen in al haar activiteiten. De IVC is trots op het werk dat zij levert en wil daarmee naar buiten komen. De IVC zal in 2007 haar website aanpassen aan de praktische noden. De IVC zal ook blijven communiceren via haar newsletter, die op alle mogelijke nieuwe ontwikkelingen zal kunnen inspelen.

Nog inzake communicatie zal de IVC ook in de toekomst een aanwezigheid verzekeren op de belangrijkste vakbeurzen, om zich meer kenbaar te maken aan het grote publiek. In 2006 nam de IVC bijvoorbeeld deel aan IFEST, de vakbeurs voor milieu, energie en arbeidsveiligheid te Gent en aan Empack, de beurs voor verpakking, etikettering en codering te Brussel.

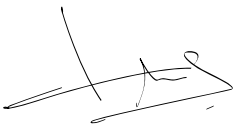

Ir. Roger De Boeck, Directeur

De controles
worden aangescherpt

1. Werking van de Interregionale Verpakkingscommissie (IVC)

1.1 Samenstelling

De Interregionale Verpakkingscommissie (IVC) is samengesteld uit een Beslissingsorgaan waarvan de leden door de gewestregeringen worden aangeduid en een Permanent Secretariaat bestaande uit ambtenaren van de drie gewesten.

Het Beslissingsorgaan vergadert maandelijks en neemt de beleidsbeslissingen. Het voorzitterschap van de IVC wijzigt jaarlijks op 5 maart bij beurtrol tussen de gewesten. Gedurende de eerste periode van 2006 werd het voorzitterschap waargenomen door mevrouw Griet Van Kelecom van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en gedurende de tweede periode door mevrouw Martine Gillet van het Waals Gewest.

Als directeur van de IVC organiseert de heer Roger De Boeck de werking van het Permanent Secretariaat bij de voorbereiding van de beleidsbeslissingen en bij het toezicht op de uitvoering van het samenwerkingsakkoord en de erkenningen.

De samenstelling van het Beslissingsorgaan was als volgt:

Vlaams Gewest:

gewone leden	plaatsvervangers
Guy HAEMELS	Peter LONCKE
Hugo GEERTS	Anne VANDEPUTTE
Danny WILLE	Geert DE ROOVER

Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

gewone leden	plaatsvervangers
Griet VAN KELECOM	Valérie VERBRUGGE
Eric MONAMI	Barbara DEWULF
Vincent JUMEAU	Olivier BOSTEELS

Waals Gewest:

gewone leden	plaatsvervangers
Martine GILLET	Jean-Yves MERCIER
Christine GOISET	Olivier PICRON
Anne DUMONT	Pierre COLLIGNON

1.2 Begroting IVC 2006

De IVC begroting 2006

De IVC begroting van het werkingsjaar 2006 van het Permanent Secretariaat was als volgt:

	Begrote bedragen (in EUR)
Huisvestingskosten	135.100
Kantoorkosten	163.000
Reiskosten en representatiekosten	19.000
Exploitatiekosten wagenpark	37.000
Overige algemene werkingskosten	36.000
Huur gebouwen	270.000
Specifieke aankopen - werking	85.000
Studies en onderzoeken	130.000
Sensibilisering en informatievoorziening	160.000
Belastingen	0
Investeringen	47.000
ALGEMEEN TOTAAL UITGAVEN	**1.082.100**

Zonder de bijkomende kosten voor het Waals Gewest, die buiten de gemeenschappelijke werkingskosten liggen, is het voor 2006 begrote bedrag met 6,35 % gedaald ten opzichte van 2005.

De inkomsten van de IVC worden door de gewesten ter beschikking gesteld volgens de verdeelsleutel bepaald in het samenwerkingsakkoord:

- 60,9 % door het Vlaams Gewest,
- 31,5 % door het Waals Gewest,
- 7,6 % door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Om een equivalent personeelsaantal tussen de gewesten te bekomen, heeft het Waals Gewest een bijkomend bedrag betaald aan de IVC.
Voor het werkingsjaar 2006 werden volgende bedragen door de gewesten ter beschikking gesteld:

	Gemeenschappelijk bedrag	Afzonderlijk bedrag
Overdracht door de OVAM	658.999	
Overdracht door het Office wallon des Déchets	340.861	128.000
Overdracht uit het BIM	82.240	
ALGEMEEN TOTAAL INKOMSTEN	**1.082.100**	**128.000**

1.3 Herziening van het samenwerkingsakkoord

In 2006 vonden 6 vergaderingen plaats van de TASK FORCE die zich bezig houdt met de herziening van het samenwerkingsakkoord van 30 mei 1996 betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval.

De politieke discussies betreffende de omvang van de financiële verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven zijn nog niet afgelopen.

Nochtans is de tijdsdruk toegenomen. De nieuwe verpakkingsrichtlijn (richtlijn 2004/12/EG) moest in feite tegen 18 augustus 2005 in Belgisch recht omgezet zijn. Deze deadline werd niet gehaald.

Hoewel de doelstellingen van de aangepaste verpakkingsrichtlijn in de praktijk al door België gehaald worden, blijft het noodzakelijk om over te gaan tot de formele wijziging van het samenwerkingsakkoord. Door de vertraging in de omzetting van de verpakkingsrichtlijn werd eind 2006 de kans zeer reëel dat België door de Europese Commissie zou gedagvaard worden voor het Europese Hof van Justitie te Luxemburg.

De doelstellingen van de
aangepaste verpakkingsrichtlijn worden al door België gehaald

1.4 Controles van freeriders en verpakkings-verantwoordelijken

In 2006 werden, volgens plan, de freeriders zwaar aangepakt. In de 3 gewesten werden de controles toegespitst op mogelijke of vermoede freeriders.

Zoals steeds kregen deze bedrijven een ultiem voorstel om zich alsnog te regulariseren.

Sommige bedrijven werden bezocht door een controleur en kregen daarvan een schriftelijke weerslag.

Andere bedrijven, waarvan vaststond dat zij reeds vertrouwd waren met de wetgeving, ontvingen een bijzonder aangifteformulier om hun situatie te regulariseren. Deze laatste categorie bestaat hoofdzakelijk uit afgesloten leden van FOST Plus en van VAL-I-PAC. Wanneer deze bedrijven geen gevolg gaven aan het eerste remediëringsvoorstel, ontvingen zij bij aangetekend schrijven nogmaals een bijzonder aangifteformulier en de mogelijkheid om hun situatie recht te zetten. Tegen de bedrijven die op dat ogenblik nog niet reageerden op de voorstellen tot regularisatie, werd een proces-verbaal opgesteld. Deze processen-verbaal werden voor verder gevolg aan de bevoegde parketten bezorgd.

In 2006 werd zo de volledige lijst van de afgesloten leden van FOST Plus afgehandeld.

Er werden in totaal 8 PV's opgesteld: 4 in Vlaanderen en 4 in Wallonië.

De IVC wil
haar werking verbeteren

2. Audit van de IVC

In 2006 is de IVC op vraag van haar Beslissingsorgaan overgegaan tot een externe audit van haar werking. Voor deze audit werd beroep gedaan op Deloitte Consulting.

De dagelijkse leiding van het project was in handen van een werkgroep, samengesteld uit:
- de projectleiders van Deloitte Consulting;
- het Directiecomité van het Permanent Secretariaat van de IVC;
- een vertegenwoordiging van elke gewestelijke delegatie van het Beslissingsorgaan van de IVC.

De audit bestond grofweg uit 2 delen:
- een elektronische tevredenheidsenquête bij 81 stakeholders van de IVC;
- een inschatting van de huidige en toekomstige taken van de IVC en van de personeelsbehoefte die daaraan gekoppeld is.

De audit werd begin 2007 beëindigd.

Resultaten van de audit

De analyse van de huidige situatie leidt tot volgende aanbevelingen voor het beleid:

1. Investeren in het imago van de IVC als controleorganisatie door

(1) de controles verder te professionaliseren,
(2) het aanbod controles te verhogen tot een kritisch minimum van de totale populatie, en
(3) de focus verder te verleggen van preventie naar sanctionering, teneinde optimale controle-effecten te realiseren:

- Verder professionaliseren van de controles;
- Verder verschuiven van de focus van uitsluitend preventie naar ook het sanctioneren van verpakkingsverantwoordelijken;
- Verhogen van het aanbod aan controles;
- Enz.

2. Versterken van de rol van de IVC bij de aansturing van het interregionaal verpakkingsafvalstoffenbeleid:

- Versterken van de beleidsvoorbereidende rol van de IVC;
- Versterken van de aanwezigheid op gewestelijk en interregionaal niveau;
- Verder uitbouwen van de expertise inzake preventie en beheer van (verpakkings) afvalstoffen;
- Versterken van de aanwezigheid op Europees niveau (bv. Comité 21);
- Voorzien van voldoende capaciteit voor de opvolging van het Europese beleid inzake verpakkingsafval (o.a. Verpakkingsrichtlijn, Kaderrichtlijn Afvalstoffen, …).

3. Versterken van de externe communicatie:

- Het opstellen en opvolgen van een strategisch communicatieplan;
- Het actualiseren van bestaande communicatiekanalen, zoals de website, de FAQ's, de elektronische nieuwsbrieven, …;
- Optimaal inspelen op de internationale context van de recyclageketen door het aanbieden van kerndocumenten in het Engels en Duits;
- Enz.

4. Investeren in de IVC als een expertisecentrum verpakkingsafval, erkend door de volledige sector:

- Opnieuw beheren van het documentatiecentrum;
- Openen van het documentatiecentrum voor externe bezoekers;
- Uitvoeren van studies in eigen beheer;
- Publiceren van relevante studies uit de sector op de website van de IVC (bv. studie m.b.t. de impact van trading);
- Enz.

5. Realiseren van administratieve vereenvoudiging bij de verschillende doelgroepen (verpakkingsverantwoordelijken, intercommunales, ...):

- Onderzoeken van een meer optimale gegevensuitwisseling tussen de IVC en de Erkende Organismen;
- Onderzoeken van een meer optimale gegevensuitwisseling tussen de IVC en de gewestelijke administraties;
- Onderzoeken van de elektronische gegevensuitwisseling tussen de IVC en de Kruispuntdatabank van Ondernemingen;
- Onderzoeken van de elektronische aangifte (bv. gegevens i.f.v. de terugnameplicht, de preventieplannen, de jaarlijkse evaluaties, ...).

6. Versterken van het personeelsbeleid:

- Introduceren van ontwikkelingsgerichte evaluaties van medewerkers, in overleg met de gewesten;
- Introduceren van een systeem om werklasten permanent in kaart te brengen.
  Deze laatste aanbeveling voor het beleid dient te worden samen gelezen met het belangrijkste verbeteringspunt dat Deloitte in zijn conclusies aanhaalt.

Structureel **personeelstekort**

- De IVC kan niet alle activiteiten die wettelijk en professioneel noodzakelijk zijn, realiseren t.g.v. een structureel tekort aan personeel dat het gevolg is van het niet naleven van de engagementen van sommige gewesten om personeel te detacheren. Tot deze activiteiten behoren bijvoorbeeld (1) het tijdig encoderen van de databanken met de gegevens van de jaarlijkse aangiften, (2) het tijdig controleren en opvolgen van de jaarlijkse aangiften, (3) het tijdig encoderen van de preventieplannen, (4) het analyseren van de preventieplannen en jaarlijkse evaluaties, (5) het uitvoeren van een voldoende kritisch aantal controles van verpakkingsverantwoordelijken ter plaatse, (6) het actualiseren van sommige communicatiekanalen zoals de website en de elektronische nieuwsbrieven, (7) het beheren van het documentatiecentrum, … . Verder is het Waals Gewest niet vertegenwoordigd in het Directiecomité.
- Deze onderbezetting wordt erkend door de gewesten, maar niet opgelost. De impact van de problematiek op de activiteiten/ prestaties van de IVC is onvoldoende gekend omdat de werklasten niet gestructureerd in kaart worden gebracht.
- De IVC kan zelf geen medewerkers aanwerven zonder toestemming van het gewest. Detachering vanuit de gewesten is de regel. Bovendien verloopt de communicatie bij detachering niet altijd optimaal.
- Op dit ogenblik stelt de IVC onvoldoende een dynamisch HR-beleid te kunnen voeren aangezien iedere medewerker gekoppeld is aan een verschillend (gewestelijk) personeelsstatuut. De IVC hangt af van de « goodwill » van de gewesten, hoewel zekere marges toch mogelijk zijn, zoals het introduceren van ontwikkelingsgerichte evaluaties van medewerkers.

Deloitte doet ook aanbevelingen aan de gewesten voor wat betreft de noodzakelijke toekomstige personeelsbezetting van het Permanent Secretariaat, uitgedrukt in VTE of voltijds equivalenten.

In het volgende schema wordt een stappenplan op 3 jaar voorgesteld (“TO BE J+1, J+2 en J+3”), dat vertrekt vanuit de huidige personeelsbezetting (“situatie AS IS”). Voor alle duidelijkheid wordt ook verwezen naar het huidige “personeelsplan”, zoals dat in 1998 door de gewesten was overeengekomen.

Proces	# VTE	Toename # VTE
Personeelsplan	27,0	/
Situatie AS IS	19,9	/
TO BE J+1	25,1	+ 5,2 VTE
TO BE J+2	28,1	+ 3,0 VTE
TO BE J+3	31,2	+ 3,1 VTE
TOTAAL		**+ 11,3 VTE**

	Vlaams Gewest		Waals Gewest		Brussels Hoofdstedelijk Gewest		TOTAAL
	# VTE (60,9%)	Toename t.a.v. situatie AS IS	# VTE (31,5%)	Toename t.a.v. situatie AS IS	# VTE (7,6%)	Toename t.a.v. situatie AS IS	Totaal
Personeelsplan	16,0	/	8,0	/	3,0	/	/
Situatie AS IS* (VTE)	12,8	/	3,0	/	2,8	/	18,6
Personeelsplan TO BE J+1 (VTE)	15,3	+2,5	7,9	+4,9	1,9	-0,9	25,1
Personeelsplan TO BE J+2 (VTE)	17,1	+4,3	8,9	+5,9	2,1	-0,7	28,1
Personeelsplan TO BE J+3 (VTE)	19,0	+6,2	9,8	+6,8	2,4	-0,4	31,2

VAL-I-PAC

opnieuw erkend voor 5 jaar

3.
VAL-I-PAC

De erkenning van het organisme VAL-I-PAC, verleend op 13 december 2001, liep af op 31 december 2006.

In de loop van de afgelopen erkenningsperiode werden belangrijke praktische afspraken gemaakt omtrent de werking van VAL-I-PAC en zijn opvolging door de IVC.

Op 30 juni 2006 diende VAL-I-PAC een aanvraag in tot hernieuwing van zijn erkenningsvoorwaarden. VAL-I-PAC stelde verschillende verbeteringen van zijn systeem voor. Op 7 september kwam VAL-I-PAC aan de IVC toelichting geven bij zijn erkenningsaanvraag.

De behandeling van de erkenningsaanvraag gebeurde in verschillende stappen. Eerst gebeurde een formele analyse en werd de volledigheid nagegaan. Nadat de erkenningsaanvraag volledig en ontvankelijk was verklaard, ging het Permanent Secretariaat over tot de inhoudelijke analyse. Dit gebeurde aan de hand van thematische fiches met de volgende onderwerpen:

- Transparantie en controleerbaarheid van het systeem:
  - Reservetonnages en reserveoperatoren;
  - Effectieve recyclage;
  - Doeltreffendheid van de autocontrole.
- Dekking van de totale en reële kost:
  - Retroactieve aansluiting;
  - De papier/kartonproblematiek;
  - Financiële balans.

- KMO-plan:
  - Bouwproject;
  - Inzameling via containerparken – commerciële inzamelingen.

Aan de hand van deze fiches vond bijkomend overleg met VAL-I-PAC plaats. Uiteindelijk kon op 7 december 2006 een nieuwe erkenning worden verleend aan VAL-I-PAC voor een periode van 5 jaar, d.w.z. tot 31 december 2011. De erkenning werd in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd op 11 januari 2007.

Inhoud van de nieuwe erkenning

De nieuwe erkenning van VAL-I-PAC voorziet voor het eerst een definitie van 'recuperant': "de natuurlijke of rechtspersoon die, vertrekkende van verpakkingsafval van bedrijfsmatige oorsprong een voorbereidende fase in het recyclageproces uitvoert dat mogelijks een toegevoegde waarde aan het materiaal geeft die economisch gezien impliceert dat deze eerste fase gevolgd wordt door andere fasen die finaal leiden tot een afgewerkt product. De recuperant krijgt mono-materiaalstromen binnen die hij verder behandelt tot stromen die beantwoorden aan specifieke kwaliteitseisen van de verwervers." Recuperanten vervullen een essentiële rol in het VAL-I-PAC-systeem omdat zij een positieve waarde geven aan het verpakkingsafval en daardoor de recyclage ervan waarschijnlijk maken.

De procedures voor de controle van operatoren die contractant zijn van VAL-I-PAC worden gevoelig verbeterd in het licht van de ervaringen die werden opgedaan in de loop van de vorige erkenning. Ook de statistische analyses die tot doel hebben het aandeel verpakkingen in een gemengde stroom te bepalen, worden gestroomlijnd.

Het systeem voor de vergoeding van de bedrijfsmatige ontpakkers en in het bijzonder van de kleinere ontpakkers, zoals KMO's en kleinhandelaars, wordt bestendigd. De container- en recyclageforfaits blijven bestaan en het KMO-plan wordt versterkt. Voor het KMO-plan, waarvan ook het Clean Site System deel uitmaakt, voorziet VAL-I-PAC jaarlijks een globaal budget van 650.000 EUR. De besteding van deze middelen kan elk jaar aangepast worden om in te spelen op concrete behoeften en nieuwe ontwikkelingen. Flexibiliteit blijft een vereiste.

Voor wat betreft de aansluiting van nieuwe verpakkingsverantwoordelijken wordt de erkenning in lijn gebracht met wat ook reeds bij FOST Plus geldt. Er is nu een maximale retroactiviteit van 5 jaar bij de aansluiting van nieuwe leden. In het verleden konden bedrijven vrij kiezen of ze al dan niet retroactief aansloten. Sommige bedrijven opteerden er dan voor om enkel voor de toekomst aan te sluiten, terwijl men ook in de voorgaande jaren op geen enkele wijze in orde was; deze bedrijven riskeerden alsnog gecontroleerd en geverbaliseerd te worden door de IVC. De situatie was dan ook onhoudbaar.

Belangrijkste punt in de nieuwe erkenning:
procedure voor de verificatie van de effectieve recyclage

Misschien het belangrijkste punt in de nieuwe erkenning is de gloednieuwe procedure voor de verificatie van de effectieve recyclage. Wanneer bedrijfsmatig verpakkingsafval in de Europese Unie wordt gerecycleerd, is de recyclage tamelijk gemakkelijk vast te stellen. Wanneer verpakkingsafval echter in trading gaat naar bijvoorbeeld het Verre Oosten (China, India, Indonesië, …), is het vaststellen van de recyclage verre van evident.

In 2005 en 2006 had de IVC zelf een studie laten uitvoeren omtrent de recyclage in Azië. In dit kader werden verschillende controlemissies uitgevoerd door het studiebureau Belconsulting. Ook VAL-I-PAC was bij deze missies betrokken. De nieuwe erkenning voorziet nu dat VAL-I-PAC dit werk verder zet. Er zijn 2 vervolgstudies voorzien (in 2008 en 2010). Op deze manier is er niet enkel een papieren controle van deze recyclagestromen, maar bestaat ook de nodige verificatie op het terrein.

Opvolgingscommissie VAL-I-PAC

De opvolgingscommissie VAL-I-PAC is samengesteld uit vertegenwoordigers van het erkend organisme en leden van het Permanent Secretariaat. Zij verzekert de formele opvolging van de beslissingen van de IVC en van de lopende dossiers en acties. In 2006 kwam de opvolgingscommissie 4 keer samen.

Daarnaast werden verschillende werkvergaderingen belegd in het kader van de behandeling van de erkenningsaanvraag van VAL-I-PAC.

De erkenning
in uitvoering

4. FOST Plus

In de uitvoering van de erkenning van FOST Plus kwamen een aantal aandachtspunten naar voren:
- de gescheiden inzameling van karton op de containerparken;
- het bepalen van de referentiekosten 2006;
- de aanvullende stromen volgens het artikel 8 van de erkenning van FOST Plus.

Deze punten komen verder ter sprake.

Kartoninzameling – gescheiden inzameling op containerparken

Op een beperkt aantal containerparken worden karton en papier gescheiden ingezameld.

Doorgaans wordt voor de vergoeding van het gescheiden ingezamelde karton, het papier er administratief terug aan toegevoegd en wordt vervolgens 30% van het totaal door FOST Plus vergoed. Deze forfaitaire verdeelsleutel staat immers te lezen in de erkenning voor de gemengde papier/karton-stroom.

Voor het op de containerparken gescheiden ingezamelde karton staat er ook een alternatieve vergoedingsregeling in de erkenning, namelijk een volledige vergoeding van het karton aan de referentiekost. De praktische uitvoering van deze erkenningsbepaling heeft evenwel een aantal juridische vragen opgeroepen.

De voorstellen die door FOST Plus gedaan werden, waren niet in overeenstemming met de letter en de geest van de erkenning. Om die reden heeft de IVC uiteindelijk de nodige uitvoeringsbeslissingen genomen om de erkenning geen dode letter te laten.

De referentiekosten bestaan uit een deel vaste en een deel variabele kosten. De variabele kosten zijn kosten per ton; deze zijn gewoon te vermenigvuldigen met het tonnage karton. Het vaste deel evenwel van de referentiekost voor papier/karton dekt het vaste deel van de kosten voor de inzameling van zowel papier als karton. Het is dit deel van de referentiekost dat problemen stelt naar de implementatie.

Een oplossing zou erin kunnen bestaan om deze vaste kosten te relateren aan de verhouding van het aantal containers op containerparken voor papier en karton, waarbij ook de ledigingsfrequentie in rekening kan gebracht worden. Ook moet gekeken worden naar de technische eigenschappen van de containers (inhoud, gewone of perscontainer, …).

Uit de praktijk blijkt dat het aandeel van karton in de ledigingsfrequentie 66% bedraagt. Het vaste deel van de referentiekost moet dan ook vergoed worden à rato van 66%.

Bepaling van de referentiekosten voor het jaar 2006

De referentiekosten zijn de gemiddelde kosten van de toegewezen markten voor de selectieve inzameling van PMD, glas en papier/karton en voor de sortering van PMD. De erkenning van FOST Plus bepaalt dat de IVC elk jaar de referentiekosten vastlegt voor het lopende jaar. De IVC baseert zich hiervoor op de cijfers die FOST Plus jaarlijks aan de IVC voorlegt en die zij te controleren heeft.

In 2005 heeft de IVC door het studiebureau ABC, na consultatie van alle betrokken stakeholders, een methodologie laten opmaken voor het bepalen van de referentiekosten.

Op basis van deze methodologie heeft de IVC de referentiekosten 2006 als volgt bepaald:

Referentiekosten 2006		Totaal				bollen/h-a-h				containers			
IVCIE		100% vast	100% var.	60 % vast	40 % var.	100% vast	100% var.	60 % vast	40 % var.	100% vast	100% var.	60 % vast	40 % var.
Methode ABC (1)		€/inw	€/T	€/inw	€/T	€/inw	€/T	€/inw	€/T	€/inw	€/T	€/inw	€/T
GLAS	Totaal	1,5616	50,79	0,9369	20,32	1,3538	52,83	0,8123	21,13	0,2077	40,98	0,1246	16,39
	>200	1,4353	47,66	0,8612	19,06	1,2699	49,89	0,7619	19,96	0,1655	35,98	0,0993	14,39
	<200	2,6800	73,32	1,6080	29,33	2,0763	76,78	1,2458	30,71	0,6037	63,48	0,3622	25,39
PAPIER-KARTON	Totaal	3,1690	46,94	1,9014	18,78	2,6117	52,65	1,5670	21,06	0,5572	31,33	0,3343	12,53
	>200	3,1337	46,24	1,8802	18,49	2,6294	51,32	1,5776	20,53	0,5043	30,67	0,3026	12,27
	<200	3,5030	54,42	2,1018	21,77	2,4078	75,06	1,4447	30,02	1,0952	34,57	0,6571	13,83
PMD-OPHALING	Totaal	2,9163	187,12	1,7498	74,85	2,6283	196,53	1,5770	78,61	0,2880	130,71	0,1728	52,29
	>200	2,7850	184,20	1,6710	73,68	2,5648	193,98	1,5389	77,59	0,2203	114,84	0,1322	45,94
	<200	4,6220	216,87	2,7732	86,75	3,6708	232,37	2,2025	92,95	0,9513	189,48	0,5708	75,79
PMD SORTERING		2,8644	194,69	1,7186	77,88								

(1) gewogen gemiddelde van de FOST Plus referentiekosten 2003 (20%), 2004 (30%) en 2005 (50%), geactualiseerd naar het prijsniveau 2006

Artikel 8 van de erkenning – aanvullende stromen

Voor het jaar 2005 heeft de IVC inzake de aanvullende recyclagestromen overeenkomstig artikel 8 van de erkenning van FOST Plus bijkomende informatie gevraagd bij de intercommunales[2] en de operatoren. Deze stromen worden immers niet op initiatief van FOST Plus ingezameld en gerecycleerd, maar wel onder de verantwoordelijkheid van de intercommunales. Het gaat dan bijvoorbeeld om verpakkingen uit EPS (piepschuim), KGA, gemengde plastics of om plastic verpakkingsfolies.

De gevraagde aanvullingen hadden betrekking op:

- het recyclageproces;
- de naam van de intercommunale waarvan het verpakkingsafval afkomstig is;
- de aanwezigheid van de handtekening van de eindrecycleur;
- het gewicht van de materialen.

Voor het jaar 2005 is de IVC nog bijzonder flexibel geweest. De recyclage van de aanvullende stromen werd aanvaard op basis van het feit dat bepaalde verwervers en hun distributiekanalen gecontroleerd werden in het kader van de tradingstudie die in 2005 en 2006 door het studiebureau Belconsulting in opdracht van de IVC werd uitgevoerd, voor zover uiteraard deze studie de effectiviteit van de recyclage bij die bepaalde verwerver heeft aangetoond.

In de toekomst, dit wil zeggen vanaf het aangiftejaar 2006, zal de IVC eisen dat de operatoren en de intercommunales recyclageattesten voorleggen die aan de volgende regels voldoen:

- Een standaardformulier van de IVC moet worden gebruikt, dat getekend is door de eindrecycleur; de naam van de ondergetekende moet duidelijk zijn; het gewicht en de types van het materiaal moeten duidelijk vermeld worden.
- De volledige naam en het volledige adres van de site waar de recyclage werkelijk heeft plaatsgevonden, moeten vermeld worden.
- De intercommunale of de operator moet het attest vervolledigen met een korte beschrijving van het recyclageproces, een beschrijving van het type van het eindproduct van de recycleur en vermelden aan welk type industrie dit product verkocht werd (zonder de namen te vermelden).

Opvolgingscommissie FOST Plus

De opvolgingscommissie FOST Plus is samengesteld uit vertegenwoordigers van het erkend organisme en leden van het Permanent Secretariaat. Zij verzekert de formele opvolging van de beslissingen van de IVC en van de lopende dossiers en acties. In 2006 kwam de opvolgingscommissie 5 keer samen.

(2) In het Vlaams Gewest werd de term 'intercommunale' vervangen door 'intergemeentelijk samenwerkingsverband'; in het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de term 'intercommunale' nog steeds in gebruik. Om praktische redenen wordt in dit activiteitenverslag systematisch gesproken over 'intercommunales'.

In 2005 recycleerde

België 75,5 % van alle verpakkingsafval

5. Cijfers van recyclage en nuttige toepassing voor 2005

5.1 Resultaten FOST Plus

Zoals elk jaar is de IVC overgegaan tot de controle van de resultaten van het erkend organisme voor het voorgaande jaar.

Deze controle heeft tot de volgende conclusie geleid : als men rekening houdt met de hoeveelheden van niet-aangesloten papier/karton en glas, waarvan de IVC erkent dat ze wel degelijk gerecycleerd zijn, evenals met de hoeveelheden PMD-residu die nuttig zijn toegepast met energierecuperatie, dan behaalt FOST Plus voor het aangiftejaar 2005 een recyclagepercentage van 82,22% en een totaal percentage nuttige toepassing van 93,54% (670.733 ton).

	Aangesloten hoeveelheden (in ton)	Recyclage (in ton)	Nuttige toepassing met energie-recuperatie (in ton)	Recyclage (in %)	Nuttige toepassing (in %)
Papier/karton	140.633	140.633		100,00	
Glas	294.830	294.830		100,00	
Plastic	173.204	56.701			
Bijkomend plastic		3.730			
Totaal Plastic		60.431		34,89	
Metaal	86.353	80.452			
Bijkomend metaal		213			
Totaal Metaal		80.666		93,41	
Drankkartons	20.521	14.435		70,34	
Andere	3.290	23		0,70	
Totaal	718.831	591.018		82,22	
Niet-aangesloten papier/karton		39.105			
Niet-aangesloten glas		19.771			
Verbranding PMD-residu			22.474		
Algemeen totaal nuttige toepassing		649.894	22.474		93,54

Problematiek artikel 8

Dit jaar zijn de tonnages die in rekening genomen zijn als gevolg van de toepassing van artikel 8 van de erkenning van FOST Plus, het voorwerp geweest van discussie.

Het jaar 2005 was het tweede jaar in de toepassing van het artikel 8 van de erkenning van FOST Plus. Waar de IVC gehoopt had dat de kwaliteit van de door de intercommunales overgemaakte attesten veel beter zou zijn dan voor de resultaten van 2004, was dit geenszins het geval. Er werd een individuele samenvatting van de door de IVC aanvaarde tonnages en van de tonnages die nog bijkomende informatie vereisten, naar de betrokken intercommunales gestuurd. Dankzij deze briefwisseling konden nog bijkomende tonnages plastic en metaal in beschouwing genomen worden.

Gezien 2005 al het tweede jaar was waarvoor regularisaties van de overhandigde attesten in het kader van artikel 8 moesten worden uitgevoerd, neemt de IVC zich voor, zoals ook hierboven aangehaald, om vanaf de resultaten 2006 veel minder soepel te zijn.

Horeca-glas

Voor het horeca-glas heeft de IVC opnieuw de hoeveelheden weggelaten waarvoor er twijfel bestaat over hun afkomst; dit wil zeggen waarvan het mogelijk is dat het niet om eenmalig verpakkingsafval gaat. De IVC is met FOST Plus overeengekomen dat vanaf 2006 de hoeveelheden waarvan de afkomst als verdacht wordt beschouwd onmiddellijk uitgesloten worden door de operatoren.
Zo werd er van de 14.828,36 ton aangegeven horeca-glas 1970,90 ton niet in beschouwing

genomen. FOST Plus overschrijdt in 2005 nogmaals de 100% recyclage voor het glas. Deze overschrijding kan verklaard worden door het feit dat het horeca-glas dat waarschijnlijk niet volledig is aangegeven bij FOST Plus in beschouwing is genomen en door de rechtstreekse import van de consument.

Metaal

2005 was het tweede jaar van de inwerkingtreding van de nieuwe bepaling met betrekking tot het in rekening nemen van de metalen ingezameld aan de in- of uitgang van de verbrandingsinstallaties of bij andere verwerkingsinstallaties.

Deze bepaling voorziet dus dat enkel de hoeveelheden die het verschil tussen de metalen verpakkingshoeveelheden die op de markt gebracht zijn en de hoeveelheden metalen verpakkingsafval ingezameld door tussenkomst van de PMD-zak niet overschrijden, in beschouwing genomen kunnen worden in het recyclageresultaat van FOST Plus. Dit verschil moet overigens nog vermenigvuldigd worden met de gemiddelde extractiegraad van het metalen verpakkingsafval van de verschillende installaties en met een factor die het verbrandingsaandeel in de verwerking van restafval vertegenwoordigt.

Op basis van de informatie die door de drie gewesten meegedeeld werd, heeft de IVC de gemiddelde verwerkingsgraad van restafval bepaald op 90,91%; dit percentage van het restafval wordt dus onderworpen aan een ontijzering. De extractiegraad van het metalen verpakkingsafval werd geschat op 95%.

Voor 2005 beschikte FOST Plus over attesten voor 53.402 ton, maar volgens de nieuwe bepaling van de erkenning mag slechts 36.283,21 ton worden opgenomen in het recyclageresultaat van FOST Plus.

5.2 Resultaten VAL-I-PAC

De controle op de resultaten die VAL-I-PAC indiende voor het werkingsjaar 2005 verliep grotendeels op dezelfde wijze als vorige jaren.

In tegenstelling tot de meeste voorgaande werkingsjaren, werd géén specifiek thema gekozen, zoals een bepaald materiaal of een bijzondere verwerkingsketen. Wel werd de verwerking van EPS even nader belicht.

Het aangiftejaar 2005 was het laatste jaar waarbij gewerkt werd met een goedkeuringsprocedure waarin de bedrijfsrevisor van de operator een belangrijke rol speelt.

De hier opgenomen tabellen bevatten de cijfers die werden vastgelegd als de definitieve door VAL-I-PAC behaalde resultaten voor het aangiftejaar 2005. De eerste tabel bevat de tonnages en de tweede bevat de bijhorende percentages.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de energierecuperatie enerzijds afkomstig van de nuttige toepassing en anderzijds afkomstig van verbranding. Bij nuttige toepassing wordt verpakkingsafval verwerkt in specifieke installaties; het betreft uitsluitend niet-gemengd afval en hoofdzakelijk RDF-productie voor cementovens en houtverbranding in stoomketels of drooginstallaties. Bij verbranding wordt verpakkingsafval (zowel gemengd als niet-gemengd) verwerkt in afvalverbrandingsinstallaties.

VAL-I-PAC behaalde in 2005 een recyclagepercentage van 78,3% en een percentage totale nuttige toepassing van 84,3% (verbranding met energierecuperatie inbegrepen) en respecteerde aldus de wettelijke drempels.

2006 (in ton)	Op de markt gebracht	Recyclage	Nuttige toepassing	Verbranding	Energie-recuperatie (totaal)	Totaal (recyclage en energie-recuperatie)
kunststof	78.562	41.361	1.636	11.209	12.845	54.206
papier/karton	350.502	308.046	87	11.964	12.051	320.097
metaal	33.878	27.140	0	0	0	27.140
hout	139.410	102.127	7.245	3.803	11.048	113.175
andere	9.647	296	0	786	786	1.082
totaal	**612.000**	**478.970**	**8.968**	**27.762**	**36.729**	**515.700**

2006	Op de markt gebracht (in ton)	Recyclage	Energie-recuperatie	Totaal
kunststof	78.562	52,6 %	16,3 %	69,0 %
papier/karton	350.502	87,9 %	3,4 %	91,3 %
metaal	33.878	80,1 %	0 %	80,1 %
hout	139.410	73,3 %	7,9 %	81,2 %
andere	9.647	3,1 %	8,1 %	11,2 %
totaal	**612.000**	**78,3 %**	**6,0 %**	**84,3 %**

5.3 Resultaten individuele verpakkingsverantwoordelijken

Voor het aangiftejaar 2005 hebben 366 bedrijven meegedeeld zelf aan de terugnameplicht te voldoen.

De globale gegevens van alle verpakkingsverantwoordelijken die bij de IVC aangeven zelf aan de terugnameplicht te voldoen, zijn de volgende:

Type materiaal	Op de Belgische markt gebracht (in ton)	Gerecycleerd (in ton)	Verbrand met energierecuperatie (in ton)
Papier/karton	29.157	27.752	280
Kunststof	3.747	2.623	723
Metaal	2.212	2.072	9
Hout	17.840	14.856	2057
Overige materialen*	824	28	681
Totaal	**53.780**	**47.331**	**3.750**

** bedrijfsmatig glas inbegrepen*

5.4 Globale resultaten

Voor het aangiftejaar 2005 wordt de totale potentiële markt voor eenmalige verpakkingen in België op 1.568.895 ton geschat, waarvan 783.056 ton huishoudelijke en 785.839 ton bedrijfsmatige verpakkingen.

Zoals dit reeds jaren het geval is en zoals uit de onderstaande tabel blijkt, behaalt België zeer goede recyclageresultaten.

2005	Huishoudelijke verpakkingen potentieel op de markt gebracht (ton)	Bedrijfsmatige verpakkingen potentieel op de markt gebracht (ton)	Totaal huishoudelijke en bedrijfsmatige verpakkingen potentieel op de markt gebracht (ton)	Recyclage (ton)	Recyclage (%)
Glas	314.989	/	314.989	314.601	99,9%
Kunststof	186.533	97.555	284.088	104.415	36,8%
Papier/karton	186.832	449.724	636.556	529.971	83,3%
Metaal	90.510	43.116	133.626	118.049	88,3%
Hout	/	183.349	183.349	116.983	63,8%
Andere	4.192	12.095	16.287	347	2,1%
Totaal	**783.056**	**785.839**	**1.568.895**	**1.184.366**	**75,5%**

En 2005, la Belgique a recyclé 75,5 % de tous les déchets d'emballages.

België is de Europese koploper inzake de recyclage van verpakkingsafval

De IVC volgt de

evolutie van de herbruikbare verpakkingen op

6. Monitoring van de herbruikbare verpakkingen

Brochure en newsletter

Sinds 2000 volgt het Permanent Secretariaat van de Interregionale Verpakkingscommissie de aangifte op van de huishoudelijke herbruikbare verpakkingen die bij FOST Plus worden gedaan door 20 referentiebedrijven, namelijk de leden die de grootste hoeveelheden huishoudelijke de herbruikbare verpakkingen aangeven.
Sinds 2003 volgt de IVC ook de aangifte op van de bedrijfsmatige herbruikbare verpakkingen die bij VAL-I-PAC worden gedaan door 32 referentiebedrijven; het gaat opnieuw om de leden die de grootste hoeveelheden bedrijfsmatige herbruikbare verpakkingen aangeven. Onder deze 32 bedrijven bevinden zich ook de 20 referentiebedrijven van FOST Plus.

Met de monitoring van de referentiebedrijven willen we een duidelijker beeld krijgen over de evolutie van de herbruikbare verpakkingen. We willen er wel op wijzen dat de gegevens van bedrijven die enkel herbruikbare verpakkingen op de markt brengen, niet in de monitoring zijn opgenomen. De herbruikscijfers zijn dan ook enigszins onderschat.

De IVC publiceerde in 2005 een brochure, waarin de resultaten van deze monitoring werden weergegeven tot en met het jaar 2004. Het is de bedoeling jaarlijks een dergelijke publicatie te verzorgen. Om op papier te besparen, wordt de brochure bij voorkeur in elektronische vorm verspreid. De papieren druk kan dan met een zeer beperkte oplage.
Het distributiekanaal bij uitstek voor de verspreiding van deze en andere gelijkaardige brochures is de newsletter van de IVC. Daarnaast komt ook de website van pas.

De herbruikbare verpakkingen in 2005

De monitoring van de herbruikbare verpakkingen op Belgisch grondgebied opgemaakt voor het aangiftejaar 2004 werd verder opgevolgd voor het aangiftejaar 2005.

In onderstaande tabel wordt per materiaalsoort, het totale gewicht aan herbruikbare drankverpakkingen weergegeven zoals aangegeven door alle FOST Plus leden[1].

Materiaal	Totaal per materiaalsoort in kg	Procentueel aandeel aangiftejaar 2005	Trend	Procentueel aandeel aangiftejaar 2004
Glas	813.313.382	97,33 %	↗	97,24 %
Papier/karton	1.989.727	0,24 %	↗	0,18 %
Metalen	8.302.200	0,99 %	↗	0,85 %
Kunststoffen	10.166.549	1,22 %	↘	1,52 %
Andere	1.863.516	0,22 %	↗	0,22 %
Totaal	**835.635.374**	**100,00 %**		**100,00 %**

(1) Situatie op 04.09.2006 bij het afsluiten van de gegevens betreffende de aangifte 2005

Hieruit blijkt eens te meer het belangrijke aandeel van glas in de herbruikbare drankverpakkingen, namelijk meer dan 97 %.

Bij de interpretatie van deze procentuele gewichtshoeveelheden dient er echter wel rekening mee te worden gehouden dat glas een relatief zwaar materiaal betreft; om de exacte percentages qua vertegenwoordiging per materiaalsoort te kennen, zouden in principe de individuele verpakkingen hiervoor dienen in rekening te worden gebracht.

In vergelijking met de overeenkomstige cijfers voor het aangiftejaar 2004 waar een totaalhoeveelheid van 831.227.648 kg herbruikbare drankverpakkingen werd aangegeven door alle FOST Plus leden, betekent dit een lichte stijging met 4.407.726 kg.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de hoeveelheid herbruikbare bedrijfsmatige verpakkingen opgesplitst per materiaalsoort voor het aangiftejaar 2005 zoals aangegeven door VAL-I-PAC[2].

Materiaalsoort	Herbruikbare verpakkingen (in ton)	Procentueel aandeel aangiftejaar 2005	Trend	Procentueel aandeel aangiftejaar 2004
Papier/karton	19.001	0,99 %	↗	0,80 %
Kunststof	433.105	22,61 %	↗	21,52 %
Metaal	413.701	21,60 %	↘	24,38 %
Hout	1.046.937	54,66 %	↗	53,06 %
Andere	2.785	0,15 %	↘	0,24 %
Totaal	**1.915.529**	**100,00 %**		**100,00 %**

Meer dan de helft van de aangegeven hoeveelheid herbruikbare bedrijfsmatige verpakkingen bestaan uit hout. De rest is bijna gelijkmatig verdeeld tussen kunststoffen en metalen.

Papier/karton en andere materialen worden nagenoeg niet aangewend als herbruikbare bedrijfsmatige verpakkingen.

In vergelijking met de cijfers voor het aangiftejaar 2004 waar een totaalhoeveelheid van 1.968.268 ton herbruikbare bedrijfsmatige verpakkingen werd aangegeven door de VAL-I-PAC leden, betekent dit een daling met 52.739 ton.

(2) Niet-geëxtrapoleerde waarden; situatie op 05.09.2006 bij het afsluiten van de gegevens betreffende de aangifte 2005

De IVC controleert
ook de recyclage buiten europa

7. Tradingstudie

De IVC heeft in 2004 een studie gelanceerd over de effectiviteit van de recyclage, die als doel had om een duidelijk beeld te verkrijgen over de recyclage van het verpakkingsafval dat in het buitenland (Europa en buiten Europa) verwerkt wordt.

Deze studie bestond uit twee luiken. Het eerste luik bestond uit het op punt stellen van een analysemethodologie en de selectie van Europese en niet-Europese bedrijven die actief zijn in de sector van de verkoop of de 'trading' van afvalstoffen. Het tweede luik van de studie, dat begin 2006 beëindigd is, ging over de analyse op het terrein. Het doel van dit gedeelte van de studie was om over te gaan naar de noodzakelijke vaststellingen in België, in andere Europese landen en het Verre Oosten wat de effectieve recyclage van het Belgisch verpakkingsafval betreft. Het tweede deel van de studie werd uitgevoerd door het studiebureau Belconsulting.

De tradingstudie is integraal (met uitzondering van sommige bijlagen, die confidentieel zijn) beschikbaar voor het publiek. In haar newsletter van begin 2007 heeft de IVC zelfs een elektronische link voorzien naar de tradingstudie. Op deze manier zorgt de IVC zelf voor een zo groot mogelijke verspreiding van de bevindingen van Belconsulting.

Hieronder wordt een korte inhoud gegeven van de tradingstudie.

7.1 Doelstellingen

De doelstellingen van het onderzoek waren :

- een betere kijk krijgen op de hele recyclageketen op internationaal gebied;
- nagaan in welke mate materialen die worden opgegeven als gerecycleerd, ook effectief worden gerecycleerd, zowel in België, Europa als buiten Europa (het Verre Oosten);
- conclusies trekken betreffende de risico's op niet-recyclage van het Belgische verpakkingsafval;
- een beoordeling van de omstandigheden waarin de recyclage plaatsvindt buiten Europa (het Verre Oosten).

De studie had niet tot doel een evaluatie te maken van FOST Plus of VAL-I-PAC.

7.2 Methodologie

In het eerste deel, uitgevoerd door Ernst&Young Entrepreneurs, was een methodologie uitgewerkt om 40 bezoeken uit te voeren bij inzamelaars en verwerkers van huishoudelijk en bedrijfsmatig (Belgisch) verpakkingsafval. Belconsulting stond in voor het uitvoeren van het tweede deel van het onderzoek, nl. deze bedrijven effectief bezoeken. De bedrijven zijn gelegen in België, in Europa en buiten Europa (Verre Oosten).

Voor alle uitgevoerde bezoeken is de bevraging volledig ten gronde doorgevoerd, voor zover relevant binnen het kader van deze studie. Heel wat gegevens zijn verzameld en daarna in een overzichtelijk verslag (per bezoek) opgenomen. Deze verslagen zijn echter confidentieel (en in bijlage aan het rapport geplaatst).

Enkel de niet-confidentiële bevindingen zijn opgenomen in het hoofdrapport van deze studie.

De studie heeft geen effectieve controles van de boekhouding of de massabalans van de

bezochte bedrijven uitgevoerd; evenmin zijn sorteeranalyses gedaan, bijvoorbeeld in het kader van de kwaliteitseisen van de gesorteerde afvalstromen. Deze controles worden, voor de bezochte contractanten van FOST Plus en VAL-I-PAC, reeds uitgevoerd door de erkende organismen zelf, of, in hun opdracht, door externe auditbureau's. Voor de andere bezochte bedrijven was er geen contractuele basis om deze controles uit te voeren.

Om de subjectiviteit van de verkregen informatie te beperken, zijn na afloop van de gesprekken bijkomende analyses gemaakt. Hierbij hoort o.a. controle van de informatie verkregen tijdens een gesprek met het ene bedrijf met informatie bekomen tijdens een gesprek met een ander bedrijf bv. i.v.m. de neerwaartse opvolging van de verpakkingsafvalstromen.

7.3 Uitvoering

In een eerste fase werden 11 bedrijven bezocht die een contractuele relatie hebben met de in België erkende organismen FOST Plus en/of VAL-I-PAC. Deze 11 bedrijven zijn allemaal recuperanten[1].

In een tweede fase werden een aantal bedrijven bezocht die deze contractuele relatie met de erkende organismen niet hebben. De selectie van deze bedrijven gebeurde op basis van volgende criteria:

- grootte/belang van de betrokken stroom;
- in kaart brengen/opvolging van stromen;
- oriëntatie van verdere plaatsbezoeken;
- specifieke door de IVC opgegeven bedrijven.

Dit leidde uiteindelijk:

- tot 13 bezoeken aan bedrijven in Europa (9 traders en 4 recuperanten);
- tot 19 bedrijfsbezoeken buiten Europa (13 recuperanten en 6 recycleurs).

Voortgaand op de eerder door Ernst&Young Entrepreneurs uitgevoerde studie werd vooral gefocust op LDPE, PET en papier en karton.

Terzijde kwamen ook EPS en HDPE aan bod.

7.4 België en Europa

Het in België ingezamelde afval komt in eerste instantie terecht bij recuperanten. Hun rol bestaat erin het afval voor te bereiden voor effectieve recyclage. Zij voeren verschillende bewerkingen uit die tot doel hebben de kwaliteit en de waarde van het aangevoerde materiaal te verhogen. Door het uitvoeren van voorbereidende fasen in het recyclageproces wijzigen recuperanten de eigenschappen van het afval, waardoor de transparantie vermindert in de keten van materiaalstromen.

Slechts een deel van het Belgisch verpakkingsafval wordt vervolgens in Europa gerecycleerd, d.w.z. omgezet in nieuwe (finale) producten; een belangrijk deel wordt geëxporteerd naar het Verre Oosten.

(1) Recuperant is de natuurlijke of rechtspersoon die, vertrekkende van verpakkingsafval van bedrijfsmatige oorsprong een voorbereidende fase in het recyclageproces uitvoert dat mogelijks een toegevoegde waarde aan het materiaal geeft die economisch gezien impliceert dat deze eerste fase gevolgd wordt door andere fasen die finaal leiden tot een afgewerkt product. De recuperant krijgt mono-materiaalstromen binnen die hij verder behandelt tot stromen die beantwoorden aan specifieke kwaliteitseisen van de verwervers

Bij het verhandelen van een afvalstroom van een recuperant naar een andere of van een recuperant naar een recycleur komen vaak traders tussen. Traders voeren geen bewerkingen uit op afvalstromen, zij verhandelen enkel het verpakkingsafval en verminderen als dusdanig de transparantie in de keten van actoren. Door trading wordt de eindbestemming van het materiaal onduidelijk, zodat steeds de vrees zou kunnen blijven of de materialen wel goed terecht komen.

Zowel traders als recuperanten dragen bij tot de effectieve recyclage van het Belgisch verpakkingsafval: traders door het samenbrengen tot homogene stromen en door ervoor te zorgen dat het terecht komt op die plaatsen waar het effectief kan gerecycleerd worden (kennis van de afzetmarkt), recuperanten door ervoor te zorgen dat het materiaal beter beantwoordt aan de kwaliteitseisen die door de recycleurs gesteld worden.

In principe hoeft trading de effectieve recyclage fysisch niet in het gedrang te brengen. Het belangrijkste argument (positieve prijs) inzake effectieve recyclage is ook voor een trader geldig: elke stroom waar een trader een positieve prijs voor betaald heeft, zal niet worden gedumpt, maar daar ten gelde worden gemaakt waar hij het meeste opbrengt.

Alle bestudeerde verpakkingsmaterialen hebben op dit ogenblik een positieve prijs.

Zoals in elke economische sector kunnen zich ook bij traders en bij recuperanten kwaliteitsproblemen stellen. Het belang van goede kwaliteit wordt door de bezochte bedrijven vermeld en becommentarieerd, tot in het Verre Oosten toe. Belangrijk is wel om op te merken dat door de centrale ligging van België en de aanwezigheid van grote havens, veel materiaal uit België verscheept wordt, dat niet afkomstig is van de Belgische (verpakkings)markt. Een eventueel slecht imago van Belgisch afval is dan ook niet noodzakelijk terecht.

Indien minderwaardig materiaal terecht komt in een lading te recycleren materiaal (accidenteel of intentioneel), zal dit prijsconsequenties hebben en zal de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de traders en/of recuperanten in het gedrang komen. Bovendien kan dit, bij export, een imagoprobleem voor het Belgisch verpakkingsafval veroorzaken. In extreme gevallen kan dit leiden tot niet-recyclage en tot belasting van het milieu bij verwerking van de afgekeurde stroom.

Uit bovenstaande volgen eveneens de voornaamste voorwaarden voor effectieve recyclage.

De kans op effectieve recyclage stijgt in geval van:

- positieve prijs van stromen;
- goede kwaliteit van stromen;
- groot volume van stromen.

De erkende organismen in België, voor het huishoudelijk verpakkingsafval (FOST Plus) en voor het bedrijfsmatig verpakkingsafval (VAL-I-PAC), hebben, in uitvoering van hun erkenning door de Belgische overheid, meerdere garanties op effectieve recyclage ingebouwd in hun werkwijze voor de door hen erkende stromen.

7.5 Het Verre Oosten

Een belangrijk deel van de effectieve recyclage van de onderzochte stromen gebeurt op heden in het Verre Oosten. Vandaar dat ook onderzoek werd gedaan in de landen waar stromen van België naartoe gaan: China/Hongkong, India en Indonesië.

De export van grote hoeveelheden materialen vanuit Europa naar het Verre Oosten wordt gedreven door volgende factoren:

- grote vraag in manufacturing;
- zeer goedkope arbeidskrachten – een aantal manuele bewerkingen die in het Verre Oosten hooguit enkele tientallen Euro per ton kosten, zouden in Europa meerdere honderden Euro per ton kosten;
- zeer lage transportkost naar bijvoorbeeld China, vaak goedkoper dan transportkost binnen Europa – containers met producten “made in China” worden niet leeg teruggestuurd, maar kunnen bijvoorbeeld worden gevuld met oud papier en karton; het zeetransport naar China van een 40 voetcontainer is goedkoper dan het transport over de weg van diezelfde container naar pakweg München;
- hoge kostprijs van “virgin” materiaal, waardoor de vraag naar secundaire grondstoffen stijgt.

Door bovenstaande factoren vergroot het percentage gerecycleerd materiaal. Wat hier in Europa zou worden verbrand of gestort, kan mogelijk wél worden gerecycleerd in bv. het Verre Oosten.

In alle bezochte bedrijven werd vastgesteld dat materiaal dat uit West-Europa in het Verre Oosten

geïmporteerd wordt, effectief gerecycleerd wordt. Dit geldt zowel voor PET, LDPE als voor oud papier en karton. In alle bezochte landen is de technische uitrusting aanwezig om de recyclage mogelijk te maken.

Volgende factoren zijn ook belangrijk voor de garantie op effectieve recyclage:

- Voor export naar China werd het AQSIQ-CCIC systeem opgezet. Dit is een uitgebreide controle van het materiaal in opslagplaatsen en havens. Hierdoor werden de problemen in China in belangrijke mate beperkt. Gevaarlijk of medisch afval mag bijvoorbeeld China niet meer binnen.
- In India en Indonesië komen alle plastic afvalstromen toe in Speciale Zones, die scherp worden gecontroleerd (de containers worden geopend in aanwezigheid van douane en/of lokale milieuoverheid).
- In India kunnen de importheffingen slechts worden gerecupereerd indien het bedrijf de effectieve recyclage aantoont. In Indonesië is het voor de lokale recyclage-industrie verboden om de geïmporteerde afvalstoffen verder te verhandelen.
- Ook de 'rode lijst procedure' in het kader van de Europese Verordening 259/93/EEG biedt een (beperkte) mate van garantie op effectieve recyclage. In het kader van deze procedure moet bij export immers een bankgarantie gesteld worden door de uitvoerder, die vrijkomt op het ogenblik dat een attest van nuttige toepassing aan de bevoegde overheden wordt toegezonden. Deze garantie is die mate beperkt dat de bankgarantie ook vrijkomt na een vooraf bepaalde termijn (ook zonder het attest).
- Tenslotte speelt het gevaar op het verliezen van de importlicentie bij vaststellen van misbruiken, een rol.

Gebeurt de recyclage in omstandigheden die bij benadering gelijkwaardig zijn aan de door de communautaire wetgeving voorgeschreven regelgeving?

Dat de arbeids- en milieuomstandigheden in het Verre Oosten niet altijd dezelfde zijn als dat in Europa het geval is, ligt in de lijn van de verwachtingen. Net zoals in Europa, waar grote verschillen kunnen vastgesteld worden tussen enerzijds lidstaten onderling en anderzijds bedrijven onderling, konden m.b.t. dit punt grote verschillen worden vastgesteld tussen de in het Verre Oosten bezochte bedrijven. De ene bedrijven zijn verouderd en hebben het moeilijk om te investeren in goede arbeids- en milieuvoorwaarden. Andere bezochte bedrijven hanteren standaarden die (tenminste) gelijkwaardig zijn met deze in een aantal Europese lidstaten.

Bovendien mag men de sociaal-economische omstandigheden in de betreffende landen niet uit het oog verliezen. Deze landen zijn industrielanden in ontwikkeling en maken een snelle evolutie door. De arbeidsomstandigheden moeten in verhouding worden gesteld met de lokale leefomstandigheden.

Er is tijdens de bezoeken geen kinderarbeid vastgesteld.

Globaal genomen is de informatie verzameld in het kader van deze studie te beperkt en niet consistent genoeg, om over bovenstaande vraag een definitief antwoord te formuleren. Bovendien ontbreekt een precies referentiekader. Dit referentiekader dient beter te worden gedefinieerd op Europees vlak (cfr. de Europese Verpakkingsrichtlijn 2004/12/EG).

Nieuwe standaardformulieren
voor het preventieplan

8. Preventie van verpakkingsafval: het algemeen preventie-plan 2007

Preventieplan

In de loop van het jaar 2006 heeft het Permanent Secretariaat intensief gewerkt aan de voorbereiding van het volgende algemeen preventieplan: het plan 2007-2010.
Om de resultaten en de exploitatie van de resultaten van de preventieplannen te optimaliseren, heeft het Permanent Secretariaat beslist om tot een evaluatie van de methodologie en de gebruikte documenten voor de vorige preventieplannen over te gaan. De IVC was van mening dat een externe controle een zekere meerwaarde kon hebben in de verwezenlijking van deze evaluatie. Ze heeft dus een beroep gedaan op een extern bureau om de evaluatie uit te voeren. Deze analyse en deze evaluatie waren het voorwerp van talrijke interne vergaderingen. Er werd eveneens een vergadering georganiseerd met het gemeenschappelijk platform “Verpakkingen en verpakkingsafval” om de voorgestelde wijzigingen aan de mening van de privé-sector te onderwerpen.

Hulpmiddelen voor het preventieplan 2007-2010

Voor de sectorale preventieplannen werd een checklist op punt gezet. Deze herneemt de verschillende elementen die volgens de IVC in een sectoraal preventieplan moeten voorkomen opdat het als volledig beschouwd kan worden. Deze checklist werd nog in 2006 naar alle federaties gestuurd zodat zij bij hun leden een enquête konden organiseren rekening houdend met dit hulpmiddel.

Wat de individuele preventieplannen betreft, hebben de analyse en de evaluatie aangetoond dat het interessant was om de structuur te wijzigen van het standaardformulier dat door de IVC op punt gesteld is en gebruikt werd voor de preventieplannen 2001-2004 en 2004-2007.

De gekozen aanpak voor het standaardplan 2007-2010 is de aanpak “verpakt product” die ook gebruikt wordt voor de verklaringen aan de erkende organismen. Deze aanpak vertegenwoordigde het dubbele voordeel van gekend te zijn door het merendeel van de verpakkingsverantwoordelijken en van de vragen over eenzelfde verpakking te groeperen (in de oude versie van het standaardplan waren deze vragen verspreid over verschillende plaatsen van het document), wat de analyse van de gegevens vergemakkelijkt.

Om de verpakkingsverantwoordelijken die een preventieplan moeten indienen voldoende tijd te geven om zich vertrouwd te maken met de nieuwe structuur van het standaardplan, heeft de IVC besloten om de inleveringdatum van het preventieplan 2007-2010 uit te stellen. Dit moet niet meer ingediend worden voor 5 maart 2007, maar voor 31 mei 2007. Dit uitstel van de inleveringdatum van het nieuwe preventieplan is algemeen, en wordt zowel op de individuele pr eventieplannen toegepast als op de sectorale preventieplannen.

Dit uitstel wordt eveneens toegepast voor de indiening van de laatste evaluatie van het preventieplan 2007-2010. Deze moet niet meer ingediend worden voor 31 maart 2007, maar wel voor 31 mei 2007.

De documenten met betrekking tot het standaardplan 2007-2010 moesten begin 2007 aan de betrokken verpakkingsverantwoordelijken verstuurd worden.

Interregionale
Verpakkingscommissie

Commission Interrégionale
de l'Emballage

Verantwoordelijke uitgever
Ir. Roger De Boeck, Directeur

Foto's
Kristof Mathys
Alle auteursrechten behoren toe aan de Interregionale Verpakkingscommissie

Wettelijk Depot
D/2007/8470/3

Design
Comfi&Publishing

IVC activiteitenverslag 2006

Interregionale
Verpakkingscommissie

Commission Interrégionale
de l'Emballage

IVCIE
Kunstlaan 10-11, 1210 Brussel
T: +32 (0)2 209 03 60
F: +32 (0)2 209 03 98
info@ivcie.be - www.ivcie.be

Ce rapport d'activités est également disponible en français